

articol ar trebui desfășurat într-o secundă.

Însă noi ar trebui să avem grijă ce facem să nu ne umilim. De multe ori mergem stângaci. Și în Italia și în Franța am funcționat ca niște oameni fără identitate. Numele noastre nu au figurat nici pe afiș, nici pe caietul program. În cronici erau folosite numele personajelor și nu ale interpretelor care nu puteau fi găsite. La Milano singura fotografie trimisă din afară era cu Maia Morgenstern care se afla în turneu. Maia e minunată în Medeea, dar Leopoldina Bălănuță este la fel și în plus ea și juca acolo! Un om făcea un efort, avea un succes imens și totul apărea sub alt nume. Normal că spiritele noastre s-au incins. Acestea sînt neglijențele organizării noastre de acasă. Nu au fost nici conferințe de presă în care să fim prezentați.

Aici nu sînt de acord cu Andrei Șerban. El ne-a cerut să fim niște preoți anonimi pentru că ceea ce contează este rezultatul muncii și nu cine face aceasta. Aici îl contrazic prin însuși numele lui. Și el trădește superb de 20 de ani, el există ca Andrei Șerban și imi permit să spun că și noi avem identitățile noastre și fără asta nu se poate nicăieri în lume.

Cînd a fost turneul cu „Hamlet” televiziunea a făcut un film în cîteva serii și e foarte bine că a fost așa. Noi nu am avut parte nici de o cameră a televiziunii care să ne însoțească. Ar fi avut, slavă Domnului, ce să filmeze. Am plecat în Italia cu un autocar și a trebuit să ocolim Iugoslavia unde tocmai izbucniseră conflictele. Cei cu decorul au traversat Iugoslavia și au stat cîteva zile în cîmp, în plin foc. Se trăgea la 10 metri de ei. Era să jucăm un spectacol fără decore, în blugi și cămași, pentru că mașina cu decoruri nu sosea. Sărătini greșesc față de noi cu drept uncoiri, altele pe nedrept. Dar nici noi nu sîntem conștienți de propria noastră valoare. Tre-

buie să învățăm că dacă ne vom da mai mare importanță, atunci cînd facem ceva valoros, ei nu ne vor mai întreba cum a fost cu lebedele din Austria. Modestia e superbă cînd e superbă, dar cînd frizează prostia, nu mai e.

— Dacă ne gîndim la destinul actorilor din Est vom vedea că cei polonezi sînt cunoscuți, rușii sînt cunoscuți, la fel și ungurii. Pe marii noștri actori nu-i știe nimeni.

— Polonezii au biserică catolică și i-a ajutat foarte mult. Rușii sînt o forță. Cînd erau festivaluri de film, delegația noastră (dacă ajungea) era formată din una sau două persoane. Ei veneau 20-30 și știau să-și facă reclamă. Acum pentru că turneele Naționalului au fost un început foarte puternic ar trebui să nu ne scape situația de sub control. Dacă vom merge cu multe spectacole și vom găsi manageri buni, vom avea o șansă.

— Ești căsătorită cu Dan Pita. Cu toate acestea, de foarte mulți ani nu v-ați mai întîlnit pe platoul de filmare.

— Am lucrat cu Dan în „Faleză de nisip” și „Bietul Ioanide”. Apoi nu am mai colaborat din cauza unei interdicții date prin

'82 de tovarășa. De aceea Leni Albu nu putea face film cu Verou, Maria Ploae nu putea lucra cu Nicolae Mărgineanu sau Tora Vasilescu cu Daneliuc. Tîm mîntre o poveste dramatică. Maria Ploae a mers și a spus: Am să cer divorțul de soțul meu, deși am trei copii, pentru că vreau să joc în acest film. Probabil dacă vom fi despărțiți o să mi se dea voie. I s-a răspuns: Da.

De un an și jumătate Dan a lucrat doar la „Hotel de lux” și nu sînt foarte sigură că avea nevoie de mine în acest film. El nu are ideea fixă de a lucra cu mine, iar eu nu forțez nota în sensul acesta. Dimpotrivă, eu am un soi de invidie superbă cînd aleg o acțiune fotografică, expresivă. Vara asta am mers deseori la filmări și m-am gîndit că eu nu aș fi putut să joc la fel de bine ca Irina Movilă sau Lania Beligan.

„Carmen Galin” ar fi putut fi o Jane Fonda dacă... Este o replică pe care am auzit-o rostită într-un grup de adolescenți, mari admiratori ai ei. Eram în foaierul Naționalului, se juca „Noaptea regilor” și Carmen era extraordinară în rolul Mariei. Și cînd te gîndești că înainte de a fi acțiune a făcut balet și gimnastică de performanță iar în ultimii ani a făcut trapez, călărie, dresură, te gîndești că acei tineri știau ei ce știau. În plus, știe să repare și mașina, nu se ferește să stea la coadă sau să umble pe stradă nemachiată. Ii spun și ei replica din foaier. Nu zîmbește.

„Toate lucrurile care s-au petrecut la noi mă îndepărtează atât de tare nu numai de Jane Fonda, dar chiar și de Mari Töröcsik din Ungaria. La noi mizeria a fost cea mai mare. Spun uneori: asta-i viață?! Dar de unde știu eu dacă nu chiar asta e viață. Poate tocmai pentru că nu este roză și lucrurile se amestecă teribil și o fac să fie pe trei sferturi de neirăit.”

AURELIA BORIGA ■

Correspondență literară

PRECIZARE

Scrieți mai puțină literatură (de gradul II) despre cum veți scrie literatură. Vă trece toț suflul pregătindu-vă, sau descriind așteptarea sărui de a scrie. S-a făcut mult text de acest gen. E o experiență epuizată de mulțor și riscați să vă terminați în exerciții consumate deja de istorie. V-am aruncat mînușa, luați-o așa cum e, n-o întoarceți pe dos! Nu scrieți pentru mine personal ci pentru oricine altcineva! Nu-mi veți da-tora absolut nimic (niciodată), vă sînteți datori, însă, foarte mult dumnezeoasă înșivă!

A scoate oamenii din inerție, a-i urni, a-i provoca la credință și speranță (cînd e cazul) e și aceasta o meserie, în cele din urmă. Cu conștiința că gestul să fie absolut gratuit. Cu plata în ceruri, cum se spune. Alfel, totul e rușinos și inutil. Trafic de luzii și destine. Vînzare de inger, vînzare de frae atins de destin. De aceea am pus multor corespondenți aceeași condiție: să nu ne velem niciodată! Trebuie să existe pe pămîntul acesta și ceva absolut: imănat. Într-o vreme în care toată lumea are nevoie de atingere și contact, să lăsăm doar ingerii noștri să se înlească. Comunicăm prin Dumnezeu, nu e de ajuns? Nu aveți nevoie, în plus, de un frate mai mare?

Mădăina Constanțin: Poemul însemnele puterii aduce puțină prospețime. Celelalte nu au un timbru personal, numai al dvs., în afara cărui nu poate fi vorba de valoare. Citiți mult și reveniți.

Bleda Ana: „Să fi” se scrie cu doi l. Ca și: să știți, să scrii! Părți foarte singură. A enție, însă, singurătatea nu e o valoare în sine decît dacă rodește valori. „Așa vrea soarta ca tu să fi (!) locul meu de întoarcere de pe drumuri”. Mulțumesc. Accept cu condiția ca și textele dvs. să merite osteneala potențialilor dvs. cititori.

Trifu Mariana: Frumos spus: Frunza de mine. Acesta ar putea fi titlul poemului trimis. Numai că doar cu o singură frază nu se face... arbore. Mai infrunziți, vă rog!

Nae Dan-Sorin: Ca să trageți „o tangentă la absolut” trebuie să fiți... absolut original în modul de-a vă exprima absolutul. Deocamdată, valoarea a ceea ce spuneți e una relativă. „Scipiori de diamant / Pentru a ne / Eterniza iubirea” — e deja inadmisibil în poezia acestui sfîrșit de mileniu. E de pre erat „un splendid apus de soare / Spart / de țipătul copilului abandonat”.

ION ZUBAȘCU ■

TINERET COSTINEȘTI (septembrie 1991)

s-au achitat absolut impecabil de sarcinile ce le reveneau — dintre care cazarea și asigurarea unei mese zilnice, cel puțin decente, nu au fost nici singurele și nici cele mai ușoare!). Selecția filmelor s-a făcut de către Casele producătoare (studiourile de creație) — în cazul actuala ediții, filmele fiind puține, repetăm, acest lucru însemnînd „cine a vrut să participe la Festival, practic a și participat”. Surprinzător ni s-a părut, tuturor celor prezenți, faptul că — deși dl. Duvăz, ministrul tineretului, a susținut, material, actuala ediție, dl. secretar de stat de la același minister, Ion Olteanu, s-a împotrivit din răspuneri finanțării sale (?), la fel — și mai surprinzător! — Uniunea Cineaștilor, prin persoana d-lui Mihnea Gheorghiu, care a promis o sponsorizare, se pare destul de substanțială, dar care nu a trimis nici un ban; dezechilibrarea finanțării Festivalului i-a pus în mare incurcatură pe organizatori, ba chiar și pe conducerea stațiunii Costinești. C.T.T.-ul, care s-au pomenit că pierd pe neașteptate — culmea! — substanțiale beneficii. S-a strecurat astfel ipoteza că actuala ediție a Festivalului de la Costinești s-ar putea să fie... și ultima (în favoarea organizării — puțin probabil, N.N. — a unui festival național, dacă nu chiar „internațional”...??).

Lucrurile nu sînt nici acum lămurite pe deplin, ultima ediție a Costineștilor aducînd parca o atmosferă de nedrept apus de soare...

Să sperăm însă (aceasta a fost și dorința tuturor participanților la festivitatea de premiere din închiderea ediției a XIV-a!), că totuși cel în drept vor găsi acele resurse materiale (și morale, dacă vreți!), de a nu întrerupe o confruntare valorică a cinematografiei naționale, atât de urmărită pînă acum de publicul tînar, și care a confirmat, de-a lungul anilor, în măsură mai mare sau mai mică, desigur — că filmul românesc, totuși, există!

HORIA PĂTRAȘCU ■

Fotografii de VICTOR STROE ■

Sponsori și juriu

NOTA — Remarcabil faptul că la actuala ediție a Festivalului de la Costinești au fost prezentate pentru public cîteva filme străine, laureate ale mai multor premii internaționale de prestigiu. Avem promisiunea că — foarte curînd, — se va organiza și în Capitală, în Sala Palatului, o vizionare cu aceste filme (beneficiînd de traducere). Două dintre ele sînt absolut de excepție: este vorba de „BETTY BLUE” (Franța), în regia lui Jean Jacques Beineix (și „EUROPA” (Danemarca), regia: Lars von Trier. Vă sfătuiam, insistent, să nu pierdeți aceste filme!

Subprefectul județului Sibiu vrea să distrugă teatrul!

Sînt oameni care doresc ca teatrul din Sibiu să nu mai existe. Iulian Vișa și Constantin Chiriac au reușit să afle de ce Teatrul din Sibiu nu a primit fondurile de refacere din Contul Libertatea și cine se află în spatele acestor manevre. Teatrul din Sibiu este a patra instituție de cultură din țară (după Muzeul de artă, Biblioteca universitară și Televiziune) afectată de evenimentele din decembrie '89. În 20 septembrie au luat legătura cu cei de la Contul Libertatea. Au aflat că județul Sibiu este singurul care a primit sută la sută sumele cerute pentru refacere. Pierderile teatrului au fost evaluate în '90 la 11 milioane. Subprefectul Romeo Trifu a cerut, nici mai mult nici mai puțin, decît 47 500 lei! La această sumă ridicolă tov. Romeo Trifu evaluează: un microbuz Ford nou, un autocar, atelierul de tîmplărie utilat cu scule nemțești, atelierul de cîsmărie și croitorie, depozitele de costume și materiale, distrugerile pe care le-au suferit sala și scena în care plouă vara și ninge iarna. Acest tovarăș a gîndit că dacă nu vor fi bani, teatrul va dispărea și este foarte aproape să-și atingă scopul. Acum cînd reaua lui credință a fost descoperită, recurge la amenințări și intimidări. Un lucru mi se pare foarte grav: se închide primul teatru de limbă română din Ardeal! Vom reveni cu date suplimentare în numărul următor.

AURELIA BORIGA ■

Cioran

Mărturii și anateme

● Paleontolog de ocazie, am petrecut mai multe luni rumegînd despre schelet. Rezultatul: abia... cîteva pagini. Subiectul, ce-i drept, nu invită la prolixitate.

● Filosofia hindusă urmărește eliberarea; cea greacă, cu excepția lui Pyrrhon, Epicur și a altor cîteva neîngrementați, este descurajantă: ea nu caută decît... adevărul.

● Pentru a-i dezarma pe invidioși, ar trebui să ieșim în stradă în cirje. Doar spectacolul decăderii noastre reușește cumva să-i umanizeze pe prietenii și dușmanii noștri.

● S-ar spune că materia, geloasă pe viață, se străduiește să o spioneze pentru a-i găsi punctele slabe și a o pedepsi pentru inițiativa și trădările sale. Viața nu este viață decît prin infidelitate față de materie.

● Plictiseala este nefolositor o formă a neliniștii, dar a unei neliniștii expurgate de teamă. Cînd ne plictisim, nu ne este teamă de nimic, decît de plictiseala însăși.

În românește de EUGENIA VASILE ■

Viață literară. Și, totodată, un pic de moarte

Cîteva scriitori de-ai noștri stabiliți în vest sau reveniți, cît timp li-i bine, în slujbe acasă își denunță în crucii, prin articole risipite la zărele și revistele din toată țara, vicile și neputințele precum și secretele din categoria celor despre care numai securitatea poate da seamă. Goma, Breban, Negoițescu, Tepeș, Nedelcovici, Tudoran se prîsc „la popor” tenace și, pentru că au talent, credibil. Cînd ostensec în acest război fără capăt și cauză, își îndreaptă imputările către oameni cu care nu mai au în comun decît depărtarea și, în cîteva cazuri, o mare lehamite. Motivele

gilcevilor lor sînt urite și devin mai urite pe măsură ce silesc să li credem. Niște desperați adunați de-o răscurce, care caută pe alurea ceva ce-ar putea găsi doar în sine, care arată în toate direcțiile vinovați la vini ce le aparțin.

Asta ne lipsea: cearta lor nenorocită! Ce-or fi avînd de împărțit dacă au plecat săraci și trăiesc calici? La deschiderea granițelor, sute de mii de compatrioți își plătesc însingurarea trimițînd în țară, cu desaga ori containerul, haine și alimente, cărți și speranță, vești și alinări, numai ei o-sîndesc să ne spună ce n-au putut să fie, ce n-au reușit să simtă și

adesea, ce nu sînt în stare să vizeze.

Unii numesc asta „viață literară”. În realitate, delatîunea nu interesează literatura. Iar viața e numai cît o pîlpire. Ca să ne fie limpede ce însemnătate are pentru cultură belicoasa lor cleveală e destul să ne întrebăm de ce nu se ceartă în publicații franțuzești. Ce-i suficient de penibil ca să nu se întimplă în exil pare tocmai bun de întimplat acasă!

Partea proastă e că acest soi de nepuțință îi timorează într-atît pe editorii din țară încît publică în paginile rezervate creației numai gunol sufletesc. De ce oare trebuie răspindite în mii de exemplare texte pe care autorii ar fi mai cinstiți să și le expedieze prin poștă? E atît de folositoare strigarea unei rușini că-i musai s-o afle toată România? Dacă nu-i ajută Dumnezeu acum, nu-i mai ajută apoi nimeni.

TUDOR OCTAVIAN ■